

Informacija o poslovanju v letu 1991

Dogodki preteklega leta so visoko preskakovali normalne okvire tako v ožji domovini kot izven nje. Obteženi so s krvjo in smrtjo, z uničevanjem lastnine in dobrin, s teptanjem pravic, humanih odnosov, pravnih norm. Vojaški škorenj je brutalno pohodil življenje, ki smo ga leta gradili tudi v njegovem imenu.

Neke hude spremembe smo za leto 1991 predvidevali, vendar ne v tako črni različici. Domače tržišče se je kar naenkrat silno skrčilo v prostorskem pogledu kot tudi v pogledu kupne moči. Prodaja na tržišču bivše Sovjetske zveze je praktično popolnoma zastala. Denarna politika vodena s strani centralne banke bivše Jugoslavije je Slovenijo sredi leta izključila iz svojega sistema, še prej pa so se nekateri deli enostransko močno oskrbovali z denarjem iz skupne blagajne. Nezaupljivost zahodnih partnerjev do nas je bila iz meseca v mesec večja. V takih razmerah oskrbovati proizvodnjo, financirati proizvodnjo, prodajati proizvode, itd. je več kot zapleteno. Če k temu pripišemo še nerazumevanje težav s strani nekaterih v Peku, je problem še večji, včasih se zdi neskončno velik. Vrstni red ciljev, ki jih zasledujemo v izvajanju naše poslovne politike je naslednji: dolgoročno zagotoviti poslovanje firme, ohraniti čimveč delovnih mest, kar najbolje skrbeti za materialno stanje zaposlenih, skrbeti za razvoj okolja, v katerem živimo.

Vsako spreminjanje tega vrstnega reda pomeni resno nevarnost za prenehanje poslovanja firme z vsemi znanimi posledicami. Ko tehtamo rezultate našega dela, nam tehtnica kaže pozitivne in tudi negativne odklone kazalca. Med pozitivnimi omenimo naslednje:

— produktivnost je porastla za 2 %

— prve konkretne korake smo uspeli narediti na področju zniževanja režije

— povečali smo donosnost na zunanjih tržiščih (izvoz)

— znižali smo zaloge materiala, nekaterih polizdelkov in izdelkov.

Med negativnimi pa omenimo naslednje:

— nerealizirana prodaja v bivšo Sovjetsko zvezo

— zmanjšanje obsega in donosnosti maloprodaje

— povečanje zalog gotovih izdelkov in trgovskega blaga

— neizpolnitev proizvodnih planov, težave v zagotavljanju pogojev za proizvodnjo.

Večletno izčrpavanje firme zaradi neprimerne ekonomske politike za aktivne izvoznike je pustilo velike rane na obsegu lastnega kapitala. Sami jih ne bomo uspeli še leta pozdraviti. Posledica so likvidnostne težave, ki smo jih dnevno mukoma reševali, posledica so tudi visoki stroški financiranja poslovnega procesa. Nismo se mogli izogniti občasnim blokadam, neplačevanje zapadlih obveznosti je po obsegu v kritičnem območju in že sili nekatere dobavitelje reprodukciskega materiala v zaustavljanje dobav ali v dobave s kvalitetnejšimi garancijami za plačila računov.

Pri ocenjevanju poslovnih rezultatov Peka moramo predvsem upoštevati ustanovitev Tovarne obutve Budućnost, d.o.o., s 1. 7. 1991, osamosvojitve Slovenije, spremembo denarne enote in ne nazadnje tudi visoko inflacijo. Vojna v Sloveniji je tudi vplivala na proizvodne rezultate, saj oddelki niso bili popolnjeni. V splošnem lahko rečemo, da so proizvodni dosežki ugodni. V obravnavanem obdobju smo izdelali 2.664.463 parov obutve, operativni plan je bil dosežen s 96,1 %.

Obseg proizvodnje v TEP PGP je zaostajal za dosežki leta 1990 predvsem zaradi pomanjkanja naročil oziroma zavračanja naročil za različne naročnike iz preostalega dela bivše Jugoslavije. Izdelali smo 1.860.728 poliuretanskih izdelkov, 2.177.246 gumi podplatov in 3.311.052 izdelkov iz plastike.

Delež obutve slabše kvalitete je znašal 0,4 %, enak odstotek je bil dosežen tudi leta 1990.

Skupaj z zalogami 1. 1. 1991 smo razpolagali z 2.955.708 parov obutve. Prodali smo 2.502.122 parov obutve, zaloge so tako 31. 12. 1991 za 162.341 parov večje kot v začetku leta. Izvozili smo 1.451.625 parov obutve v vrednosti 33.544.226 dolarjev.

Za domači trg (tudi bivši) smo namenili 1.050.497 parov obutve. Skupaj z dokupljeno obutvijo in obutvijo iz zalog smo v maloprodaji prodali 2.587.259 parov, 26 % manj kot leta 1990. Razloge smo že omenili. V grosistični prodaji pa smo prodali 231.331 parov, v letu 1990 221.949 parov.

Za potrebe poslovanja Peka smo uvozili različni material in blago v višini 25.715.776 dolarjev. Presežek menjave znaša torej 7.828.450 dolarjev.

Ugodno so se gibale zaloge materiala. Omenimo naj le podatek, da smo imeli za 20 % manj vseh vrst naravnega usnja na zalogi 31. 12. 1991 kot 31. 12. 1990. Občutno preveč pa smo imeli na zalogi obutve v TEP Obu-

tev (obutev za SZ) in v poslovalnicah.

Povprečni osebni dohodek za 182 ur je znašal 7.233 SLT, v tržiškem delu Peka 8.058 SLT. Osebni dohodki so bili v letu 1991 nizki. Proti koncu leta smo uspeli zmanjšati razliko do sorodnih podjetij, v decembru smo jih presegli. Osebnih dohodkov smo usklajevali glede na finančno stanje podjetja, tekoče poslovne rezultate in doseženo inflacijo. Pri tem nam je bil osnovni kriterij, da ostane podjetje živo, da ne zaide v situacijo, iz katere ne bi moglo več po normalni poslovni poti.

Za investicije smo namenili 25.184.097 SLT. Tudi v letu 1991 smo zelo zadržano investirali. Težak finančni položaj kot posledica pomanjkanja lastnega kapitala je narekoval tako ravnanje. Posledice so že vidne v vseh delih Peka, tako v proizvodnih oddelkih, kot tudi v poslovalnicah. Bojimo se, da se bo zaradi načrtovanih težav investicijska suša nadaljevala še v leto 1992.

Ker se je s Tovarno obutve Peko v letu 1991 v makroorganizacijskem smislu marsikaj dogajalo — ustanovitev Tovarne obutve Budućnost d.o.o., izguba prodajaln, je število zaposlenih v Peku padlo na 3.035 konec leta. Planiranega števila režijskih delavcev nismo dosegli zaradi ovir pri reševanju presežnih delavcev — zakonski postopki, prenos nalog na računalnik, subjektivni problemi, itd. Konec leta je bilo 105 nerešenih presežnih delavcev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nove firme

Z delom so začele nove samostojne firme v drugih državah. Firma MODERNO Sarajevo je bila registrirana že pred novim letom. V prvih dneh marca je bila registrirana firma PEKO ZAGREB v Zagrebu.

Z delom sta že začeli tudi firmi NOVITETA TITOGRAĐ in IDEAL Titograd.

Gre za družbe z mešano lastnino, katerih večinski lastnik je Peko.

Informacija o poslovanju v letu 1991

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ovrednoteni poslovni dohodki sestavljajo bilanco uspeha za leto 1991. Priказane vrednosti do neke mere izkrivljajo vplivi sorazmerno visoke inflacije. Prihodki znašajo 3.246 milijonov SLT, odhodki 3.204 milijone SLT, bruto dobiček 42 milijonov SLT. Zmanjšani za davke in prispevke iz rezultata (8,1 milijonov SLT) predstavlja akumulacijo, ki smo jo namenili za rezerve (29,5 milijona SLT) in nerazporejeni dobiček (4,1 milijonov SLT). Obresti in tečajne razlike skupaj znašajo več kot 865 milijonov SLT, bruto osebni dohodki 614 milijonov SLT. Prva številka kaže jedro našega problema, njena velikost, dimenzijo. Večino naših naporov bo usmerjenih v njegovo reševanje, s tem bomo razširili prostor na odhodkovni strani za osebne dohodke ali za akumulacijo. Davki in prispevki niso neposredno v našem vplivnem področju, opozarjamo le na

njihovo višino 136 milijonov SLT.

Dogajanja v letu 1991 so pokazala, da se znamo in tudi zmremo uspešno spopasti s še tako zapletenimi problemi. Čeprav smo še globoko v težavah, nas preživetje obravnavanega leta spodbuja. Če upoštevamo razmere, nam doseženi poslovni izid in upanje, da se bo splošna situacija v drugem delu leta le začela izboljševati, vlivata določeno mero optimizma. Zavedamo se, da je bil poslovni izid dosežen ob skromnih osebnih dohodkih, vendar so kuverte prihajale dokaj redno, tudi rast je bila v primerjavi z okoljem proti koncu leta hitrejša. Analiza poslovanja je odkrila še mnoge notranje rezerve na področju zmanjševanja stroškov materiala, dela in kapitala, kar nas mora še dodatno motivirati.

Pomočnik generalnega direktorja
Edvard Košnjek, dipl. ing.

V montažnem oddelku 523

Opozorilni zbor

Zaenkrat uspešna pogajanja

Izplačilne kuverte v petek, 14. februarja, položnice za poravnavo porabe električne energije in vsakodnevne podražitve tudi osnovnih proizvodov, so bile povod, da so se v montažnih oddelkih 522 in 523 odločili, da v soboto, 15. marca, ne bodo začeli z delom. Zahtevali so nekatera pojasnila, predvsem pa večje osebne dohodke. Direktor TEP Obutev, gospod Pavel Roblek, jim je povedal nekatere stvari, predvsem tiste, ki izvirajo iz proizvodnje. Dogovorili so se, da bo v ponedeljek zjutraj izredni zbor, na katerega naj bi prišel tudi generalni direktor. Delo so nato nadaljevali. V proizvodnji so v soboto delali, ker zaostajajo za planirano.

Izredni zbor

V ponedeljek zjutraj je bil v montažnih oddelkih 522 in 523 izredni zbor. Na zbor je prišel tudi generalni direktor in predstavniki obeh sindikatov. Delavci so povedali, da niso zadovoljni s 15 % povečanjem obračunskih osnov in zahtevajo 100 % izplačilo bruto osebnih dohodkov po Splošni kolektivni pogodbi. Niso zadovoljni z združitvijo tarifnih razredov (8, 9, 10 in 11), ker med temi razredi ni več razlik, najnižji in izhodiščni razred, pa je po novem enajsti. Zahtevali so tudi odgovornost tistih, ki so zadolženi za nemoten potek proizvodnje. Povedali so, da morajo delati ob sobotah,

kar pa po njihovem ne bi bilo potrebno, če bi bila proizvodnja zadovoljivo oskrbljena med tednom.

Odločitve niso mogle biti sprejete in odločene na zboru, zato je bilo dogovorjeno, da sindikat prevzame vlogo pogajalca, o izidu pogajanja pa delavce obvesti na zboru naslednji ponedeljek.

Zahteve

Sindikatni delavci KNSS in ZSSS so povzeli zahteve in jih posredovali vodstvu podjetja. Hkrati so se že dogovorili za sestanek — pogajanja v petek, 21. februarja.

Pogajanja so se začela v petek, ob 8. uri.

Za sindikat NEODVISNOST so bili navzoči:

Bogomir Ličof, predsednik panožnega sindikata SKEE; predsednica Irena Šmitek; podpredsednik Tomaž Teran; sekretar Boris Leban in član IO Drago Lombar.

Zvezo Svobodnih sindikatov so zastopali:

Lojze Omejc, predsednik ROS-a; Sandi Bartol, predsednik območne organizacije ZSSS za Gorenjsko; predsednik Anton Rozman; podpredsednica Mojca Sedmink in sindikalni zaupnik Sandra Lang.

Na strani vodstva sta bila: generalni direktor Franc Grašič in pomočnik generalnega direktorja Tomislav Zupan.

Treba je povedati še tole: sindikata sta dobila odgovor na zahteve že dva dni prej,

ZAHTEVE SINDIKATA NEODVISNOST

1. 100 % izplačilo bruto osebnih dohodkov po splošni kolektivni pogodbi

Januarske plače v podjetju so ostale na ravni decembra 1991. Izhodiščni tarifni razred po SKP je 19.072, v podjetju Peko pa so izplačali BOD po izhodiščnem tarifnem razredu 13.744 SLT, kar daleč zaostaja za 80 % izhodiščnim tarifnim razredom po SKP.

2. Razlika BOD za december in januar se mora izplačati do konca meseca

3. Glede na to, da plače zaostajajo za izhodiščno kolektivno pogodbo, naj tudi plače vodstva, ki so plačani izven kolektivnih pogodb, zaostajajo v enakem razmerju, kot plače delavcev.

4. Vrne se osmi razred kot izhodiščni razred po tarifni tabeli

V podjetju PEKO so združili 8., 9., 10. in 11. razred v izhodiščni razred. Ta združitev pomeni, da med temi razredi ni več razlik in da so po nji plačani po najnižjem izhodiščnem razredu. Za združitev teh razredov vodstvo nima ustreznega sklepa delavskega sveta.

5. Odgovornost vodilnih za nemoten potek v proizvodnji

V praksi kaže, da so najbolj prizadeti proizvodni oddelki, kadar se plan ne dosega oziroma kakovost ni ustrezna. Za nedoseganje plana in neustrezno kakovost proizvodnje se v večini primerov pokaže, da proizvodni oddelki niso krivi. Generalni direktor mora poiskati za to odgovorne ljudi in jih tudi »nagraditi« z minus osebno oceno.

6. Zahtevamo, da se vsaj enkrat na dva meseca organizira zbor delavcev z namenom informiranja. Informiranje tako, kot je sedaj v podjetju, je popolnoma neustrezno.

Sindikat Neodvisnost — KNSS
pred. Irena Šmitek-Pavkovič
Svobodni sindikat — ZSSS
pred. Anton Rozman

toda z odgovori niso bili zadovoljni.

Generalni direktor je povedal, da zahteve za 100 % izplačilo OD po kolektivni pogodbi ni mogoče uresničiti, in zato navedel tudi tri argumente:

1. Podjetje je v težavah tudi z blokado računa.

2. Prvo tromesečje leta je za prihodke kritično. V tem času je prodaja najslabša. Močan vpliv ima izguba YU tržišča.

3. Izvozna naravnost Peka je v bližnji preteklosti doživela velike izgube zaradi razpada Sovjetske zveze. Planirane količine nismo izvozili, če pa bi jo, zato ne bi dobili plačila. To sicer ni prišlo iznenada, nekaj izpada bodo pokrila druga naročila za leto 1992. Naročila sicer imamo, ne dajejo pa takega učinka kot SZ in YU.

Poslušamo z 80 % sposojenega denarja, samo za obresti smo lani dali 41 % več kot za bruto plače. Cena denarja se je povečala. Problem je tudi izrazito draga država in če se gospodarstva ne bo razbremenilo, bo šlo v pogubo. Tudi znotraj Peka še nismo naredili vsega, čeprav smo lani uspeli znižati režijo za 2 % in povečati produktivnost. Problemi niso samo pri nas, s podobnimi se srečujejo tudi tisti, s katerimi se primerjamo. Opozoril je, naj se navedeno upošteva pri zahtevah, da ne bi bilo posledic za vse. Bistveno je predvsem to, da mi bolj rabimo kupce kot oni nas. Na udaru je kvaliteta, dobave ne smejo kasniti, za nadomestitve izpadov je treba delati nadure.

Predstavniki KNSS je dejal, da se vsi predobro zavedamo, kaj se dogaja, delavec mora za svoje delo pa le dobiti toliko, da bo kolikor toliko dostojno preživel, da pa bremena niso pravilno razdeljena. Preveč je na ramenih tistih, ki imajo začetne grupe. Niso krivi delavci za izgube trgov in tako veliko zadolženost. Stroški, da pa se ne zmanjšujejo samo pri plačah, treba jih je zmanjševati drugje. Zaostajanje za splošno kolektivno pogodbo je preveliko. Zahteva je 100 % izhodiščna vrednost.

Generalni direktor je poudarjal, da tako veliko povečanje nikakor ni mogoče, ker bi to pomenilo dodatno zadolževanje, že za 15 % povečanje ni zagotovila. Kreditodajalci so postali previdni in vsako posojilo strogo preverijo.

Po dolgih razpravah, kjer sta obe strani zagovarjali

svoja stališča, je bilo doseženo: da se zagotovi v vseh tarifnih razredih OD v višini 80 % splošne kolektivne pogodbe. Začasno se odloži izplačilo 1300 SLT bruto kot stimulacijo za prisotnost na delu. Do kdaj naj bi prišli na 100 % SKP, direktor ni mogel odgovoriti.

Za realizacijo druge zahteve ni nikakršnih pogojev. Sprejet pa je bil predlog, da bi delavci dobili potrdila, da v primeru lastninjenja lahko uveljavljajo razliko do 100 % izplačila po SKP. Možnost uveljavitve sicer ni znana, bo pa stvar obdelana in evidentirana za vsakega posameznika.

Plače vodstva podjetja so vezane na povprečno plačo v podjetju kot celoti. Zato zaostajajo prav toliko kot povprečne plače v podjetju.

Za združenje nalog razporejenih v 8., 9., 10. in 11. razred je bil ukrep povezan z zagotavljanjem izhodiščnih vrednosti po kolektivni pogodbi. V planskih dokumentih za leto 1992 je opredeljen projekt združevanja nalog. Že do konca marca naj bi bil izdelan predlog sprememb vrednotenja zahtevnosti tistih nalog, ki so zaradi združevanja postale najbolj kritične.

Vodstvo podjetja se zave da odgovornosti za nemoten potek proizvodnje. V tem pogledu sprejema tudi ukrepe za zagotovitev nemotenega poteka ter zagotavljanje ustrezne kakovosti. Variabilni del upravne režije je vezan na poprečni stimulativni del v podjetju. Sindikat je zahteval, da se odgovornost zaostri in naj bo kaznovan tisti, ki je kriv, oziroma ima vpliv na dejavnike, ki priznavajo stimulativni del.

Za zadnjo zahtevo po sklicu zborov in prisotnost generalnega direktorja ni posebnih ovir. Kaže le opozoriti, da se z ustavitvami delovnega procesa zmanjšuje obseg proizvodnje.

Z izidi pogajanj delavci v montažnih oddelkih 522 in 523 niso zadovoljni. Sindikat mora vztrajati in zahtevati rok, kdaj bodo osebni dohodki dosegli 100 % izhodiščno vrednost. V tabelah izračuna OD naj bi bil prikaz brez dodatkov (stimulacija) ker leti niso sigurni.

Sindikat (KNSS in ZSSS) je zadolžen in zadolžitev sprejel, da bo spremljal izpolnitev zahtev.

Nov delavski svet

Glasovalno mesto za strokovne službe

5. marca so bile volitve za sestavo novega delavskega sveta in disciplinske komisije, in referendum za spremembo statuta. Vsebina sprememb statuta je: razširi se dejavnost podjetja še na vzdrževanje stavb in opravljanje stanovanjskih storitev, delavski svet bo po novem štel do 25 članov, vsebinsko pravilnika o osebnih dohodkih in delovnih razmerjih bo urejala podjetniška kolektivna pogodba; — pred-

log aktov posreduje v razpravo ožji kolegij ali generalni direktor, delavski svet odloča z večino glasov prisotnih članov.

Postopek evidentiranja kandidatov in pridobivanje izjav o sprejemu kandidature sta opravila oba sindikata. Kandidatne liste so bile odprte. Delavski svet je organ upravljanja, zato ga sestavljajo člani iz vseh delov podjetja, kar velja tudi za sestavo disciplinske komisije.

Nezgode v letu 1991

V lanskem letu smo analizirali le nezgode v Tovarni obutve »PEKO« Tržič, ki so se pripetile na območju Republike Slovenije in zajamejo 2746 zaposlenih.

Skupno se je v letu 1991 pripetilo 87 nezgod, ki pa so bile pretežno lažjega značaja, če izvajamo prometne nezgode.

Procent oz. pogostost poškodovanih delavcev je znašal 3,17 %, resnost nezgod pa je terjala povprečno 10,58 dni bolniškega staleža na nezgodo. Na delu in službeni poti se je poškodovalo 67 delavcev, na poti na delo in iz dela pa 20 delavcev. Zaradi odsotnosti iz dela je bilo izgubljenih 824 delovnih dni, od tega zaradi nezgod na delu in službeni poti 570 dni in 254 dni zaradi nezgod na poti na delo in iz dela.

V TEP OBUTEV se je poškodovalo 53 delavcev, v TEP OVE, v TEP PGP 12, Strokovnih službah 12 in TEP Mreža 2 delavca.

Najbolj pogosti vzroki za nastanek poškodb:

Padec na poledenem cestišču ali spolzkih tleh v 20 primerih, urezi in ubodi z ostrim orodjem 17 primerov, stisk orodij 14, udarec ali padec predmeta 10, obrus 7, tuje v očesu 6, prometna nezgoda 4 ter opekline, natez mišic in brizg tekočine po 2 primera.

V dveh primerih gre poškodbo pripisati slabemu varovanju na stiskalnici (ni bila prirejena na dvoročni vklop), nekaj primerov je bilo zaradi nespoštovanja varnostnih predpisov ali neuporabe zaščitnih sredstev, v ostalih primerih pa gre za človeški faktor in za razmere, katerih se ne da predvideti.

Ob tej priliki še nekaj navodil v zvezi s poškodbami:

— Vsako nezgodo je potrebno prijaviti takoj oziroma najkasneje v 24 urah.

— Če se je nezgoda pripetila na delovnem mestu in jo

(Nadaljevanje na 4. strani)

Prvenstvo Peka Veleslalom

V organizaciji sindikata ZSSS je bilo v soboto, 22. februarja na Zelenici prvenstvo podjetja Peko v veleslalomu.

V lepem sončnem vremenu je startalo le 67 tekmovalcev, ki so dobro opravili medsebojno preizkušnjo. Upoštevaajoč smučarsko tradicijo smo bili organizatorji neprijetno presenečeni nad tako maloštevilno udeležbo.

Rezultati: ženske do 30 let: 1. Suzana Maselj (Mreža), 2. Andreja Soklič (541), Blanka Jerman (512), 4. Olga Ahačič (500), 5. Tatjana Kavčič (201), 6. Mirjam Šlibar (101), Irena Vidovič (200), 8. Daša Repinc (300). **Ženske do 40 let:** 1. Metka Sova (500), 2. Danica Gašperlin (500), 3. Magda Pagon (201). **Ženske nad 40 let:** 1. Majda Kramar (700), 2. Olga Benčina (510), 3. Polona Ahačič (500), Vera Božnar (102), 5. Štefka Gros (200), 6. Irena Meglič (600), 7. Nataša Meglič (200), 8. Cilka Kramar (512), 9. Mira Peraič (512), 10. Marija Kokol (523). **Štipendistke:** 1. Beti Božnar, 2. Andreja Šlibar. **Moški do 30 let:** 1. Roman Šivic (501), 2. Franc Meglič (510), 3. Gregor Meglič (569), 4. Jani Žlindra (200), 5. Matjaž Hafner (500), 6. Stane Šmejic (560), 7. Mitja Meglič (521), 8. Bojan Pavšek (560), 9. Tomaž Zaplotnik (510), 10. Janez

Mali (560), 11. Anton Zagmajster (201), 12. Igor Tepina (201), 13. Boštjan Grguraš (521). **Moški od 30 do 40 let:** 1. Tone Primožič (300), 2. Smiljan Josef (700), 3. Peter Perko (560), 4. Zdene Jerman (500), 5. Marjan Valjavec (560), 6. Dare Gosar (200), 7. Silvo Medič (531), 8. Beno Škrjanc (521), 9. Anton Rozman (200), 10. Vinko Golmajer (520). **Moški od 40 do 50 let:** 1. Stane Sova (569), 2. Nande Kramar (500), 3. Janez Benčina (523), 4. Vlado Sedej (900), 5. Dušan Ahačič (560), 6. Brodar Bogdan (500), 7. Marjan Šlibar (540), 8. Jože Marin (500), 9. Relja Dragutinović (560), 10. Anton Ive (560). **Moški nad 50 let:** 1. Niko Hladnik (200), 2. Pavel Hafner (300), 3. Janez Ahčin (300). **Štipendisti:** 1. Danijel Vidovič, 2. Marjan Zupančič, 3. Uroš Strith, 4. Igor Zupan, 5. Aleš Koder, 6. Jure Dovžan. L. H.

Nezgode v letu 1991

(Nadaljevanje s 3. strani)

je povzročila napaka na stroju, je potrebno delovno mesto pustiti nespremenjeno do prihoda referenta, da se ugotovi vzrok nezgode.

— V vsakem primeru mora biti o nezgodi prvi obveščen mojster, tudi če je bila na poti na delo ali iz dela ali na službeni poti.

— Poškodovanec mora ob prijavi obvezno navesti očividca poškodbe, ki bo kasneje tudi potrdil njegovo izjavo.

Nezgode se ne prizna v naslednjih primerih:

— Če delavec nezgode ne bo prijavil takoj oziroma v roku 24 ur.

— Če se delavec poškoduje na športnih prireditvah, razen če zastopa firmo PEKO in ni drugače opredeljeno v razpisu.

— Nezgoda brez ustreznih dokazil.

Za nezgodo na delu se šteje, če se delavec poškoduje na delu, službeni poti in na najkrajši (običajni) poti na delo in iz dela. Delavec bo disciplinsko odgovoren, če bo ob prijavi nezgode krivo pričal in si s tem pridobil 100 % bolniški stalež, nezgoda pa ne bo v vezi z delom. Ob prijavi nezgode delavec podpiše tudi Prijavo nezgode zavarovalni skupnosti. Od 1. 1. 1992 imamo svoj zavarovalni sklad, s čimer pridobi pravico do dnevne odškodnine, pri nastanku invalidnosti pa tudi do odškodnine. Večji del zavarovancev mogoče ne ve, da smo nezgodno zavarovani 24 ur na dan, torej smo upravičeni do dnevne odškodnine tudi, če se poškodujemo izven dela. V tem primeru mora vsak poškodovanec prijavo nezgode prijaviti v oddelku za Obračun OD v 4. nadstropju.

Slavko Meglič

Letovanja

V teh toplih, predpomladanskih dneh vsakdo izmed nas nehote razmišlja o prihajajočem toplem obdobju leta. Pogosto torej razmišljamo o možnostih in potrebah koristnega preživljanja prostih prazničnih in dopustnih dni v bližnjem poletnem času. Času primerno se pojavlja tudi število vprašanj o možnostih, prostoru in stroških, s katerimi si bomo lahko privoščili nekaj prepotrebni dni oddiha, v katerih bi zamenjali vsakdanje okolje in realnost življenja.

Vsi se zavedamo potrebnosti tega početja za nas odrasle in za naše otroke, hkrati pa tudi ogromnih sprememb, ki so kar čez noč nastale v naši stvarnosti. Zelo težko je na današnji dan zapisati karkoli dokončnega. Popolnoma je jasno, da tudi na tem področju ni ostalo pravič tako, kot je bilo še pred letom in pol.

Priložnosti za dopustovanje, potovanja bo ostalo veliko in dovolj, vendar le za tiste, ki imajo za to dovolj denarja. Velika večina nas, pa se in se bomo še bolj ukvarjali le z elementarnimi možnostmi preživetja.

Počitniške kapacitete, ki jih je naše podjetje, s prizadevanjem sindikata, v preteklosti nabavilo, so še vedno v naši lasti in pod našim okvirnim nadzorom. Večina enot je amortiziranih, potrebnih vlaganj in brez tržne vrednosti. Večji del se nahaja v tujini, ki je zelo nepredvidljiva in nezanesljiv partner v pogajanjih. Do tega trenutka smo dobili le nekaj zelo nasprotujočih si signalov o nadaljnjih možnostih uporabe in stroških za le-to. Popolnoma jasno je le to, da bo uporaba enot mnogo dražja in tudi mnogo manj brezskrbna. Optimistično pričakuje-

mo, da se bodo politične razmere in pravne možnosti uredile do meseca aprila in da bodo takrat že poznane realne možnosti za sezono 1992. Vsekakor pa dogajanja redno spremljamo in preverjamo vsako informacijo, ki jo dobimo tako ali drugače. Potrudili se bomo, da vam bomo informacije o tem tekoče sporočali.

Konkretno pa že delujemo na področju priprav počitniških enot na ozemlju naše države.

Tako bomo oddajali naše hišice v TERMAH ČATEŽ od 1. aprila do 1. novembra 1992.

Izmene bodo tudi tokrat sedemdnevne (od sobote do sobote). Prijavnice zbiramo do 13. marca in nato do zasedbe prostora. Prijavite se lahko tudi po telefonu, int. št. 217.

Skušali bomo povečati tudi število prikolic v kampih slovenskih toplic, vendar le pod pogojem, da bodo zagotovljene ugodne prostorske možnosti in sprejemljiva cena, kajti tudi ti upravljalci se krepko zavedajo monopolnega položaja in navijajo cene brez milosti.

V naslednji številki vas bomo skušali podrobneje informirati in tudi pokomentirati realne razmere.

Lojze Hostnik

Naši petdesetletniki

Pridružujemo se čestitkam ob srečanju z Abrahamom sodelavcem in sodelavkam:

Jože MARIN, podplatna modelirnica
Janez KUHAJ, montažni oddelek 521
Erika KOSTANJŠEK, šivalnica Trbovlje
Slava JEREBIC, Mreža — centrala
Jože ŠNOBEL, sektor kontrole
Franc ZELIČ, splošni sektor
Ida KOREN, sekalcnica 510.

Gregorjevo

»Uč u vodo«

TRŽIŠKA ŠEGA »uč u vodo« nedvomno spada med najlepše in najtežje pričakovane v koledarskem letu. Čeprav poznamo njeno simbolno sporočilo, ki nam razkriva del načina življenja čevljarjev, pa še vedno ni znano koliko časa pravzaprav živi med njimi. S pomočjo ustnih virov tega ni več mogoče razvozljati, pisna pričevanja pa nam ponujajo kar nekaj, med seboj precej različnih znanjih manifestacij.

Viktor Kragl v Zgodovinskih drobcih župnije Tržič iz leta 1936 piše, da je ta »večstoletni tržiški običaj« živl med čevljarji, ker so »ta dan prenehali z delom pri luči, ki so ga morali opravljati celo leto pri zelo pomanjkljivi svetlobi«. Omenja tudi kres, ki so ga ob razigranem veselju zažgali na bregu Bistrice, »poleg njega pa so po zraku vihteli baklje iz starih, v smoli namočenih metel«.

Dr. Niko Kuret v Prazničnem letu Slovencev (Ljubljana 1989, str. 104) ta isti obred postavlja ob Mošenik, kjer so poleg kurjenja kresa in vrtenja metel po vodi spuščali tudi »papirnate ladjice, vanje postavili po več kratkih sveč« in jih prižgali. Toda, kaj niso bile ob Mošeniku postavljene fužine? Smemo torej sklepati, da so čevljarji, katerih je bilo konec 19. stoletja največ v trgu, šego prevzeli od kovačev. Železarska obrt je najstarejša tržiška obrt, omenjena že okoli leta 1320, torej v času, ko je staro naselbino po ljudskem izročilu zasul plaz in se je takrat del prvotnih prebivalcev izselil v Kropo... Ker so tudi v Kropi najštevilčnejši kovači in so običaj tudi tu ohranjali njihovi vajenci, se nam ta teorija zdi sprejemljiva (Ribnikar Vinko, Virje 32, Tržič, akademski kipar in učitelj v pokoju, roj. 1930).

Kakorkoli že, precej zagotovo se o dogajanju na Gregorjevo v Tržiču da ugotoviti za obdobje med obema vojnama in v zadnjih dvajsetih letih.

V 30-letih letih so bili v Tržiču med najštevilčnejšimi obrtniki še vedno čevljarji. Za Virjem oziroma v Gasi, zato so jih ostali Tržičani imenovali »gasarji«. Po trditvi Štefana Srečnika (Kurnikova pot 4, Tržič, čevlarski mojster v pokoju, roj. 1920) so takrat šego ohranjali iz-

kustosinja etnologinja
Tita Ovsenar

ključno čevljarski vajenci, fantje stari od 16 do 20 let.

Sezona dela v delavnicah je bila pozimi, zato za izdelovanje gregorjevih hišic ni bilo vedno ravno na pretek časa. Večina mojstrov je imela do ohranjanja tradicije resen odnos in so tako vajencem tri do štiri dni pred Gregorjem zamižali na eno oko, tako da so le-ti lahko poskrbeli za priprave. Delovni čas je bil pozimi od 7. do 10. ure zvečer, tudi ob sobotah, poleg pa do 20. ure. »Spoštovali« so plave ponedeljke, vendar takrat ni bilo časa za resna opravila, nedelja pa je bila »Gospodov dan«. Tako vajencem ni preostalo drugega, kot da so prosili mojstra za dovoljenje za izdelavo hišic med »sihtom«.

Kadar pa je bilo dela res preveč (delali so za »kolekturo« — torej po naročilu), je vsak zagrabil kar najbližji »camboh« (pehar ali košaro), ga napolnil z oblanci ali odpadnimi cunjami, vse skupaj pomešal z močnim lepilom in odnesel k vodi.

Hišice pa so nastajale takole:

Vsak vajenec se je zares potrudil, da je bila njegova hišica kar najlepša, saj je vedel, da jo bo ocenjevalo strogo oko stanovskih kolegov in mojstrov. Pri izdelavi so uporabljali orodje in material iz delovnega okolja. Po osnovo (odpadne deske in trske) so šli kar k sosedu mizarju Praprotniku (po drugi svetovni vojni so njegovo delavnico podrl in zgradili Cankarjevo cesto). Trske so nabili na vogale deščic s čevljarskimi žeblički in s tem je bilo določeno »ogrodje«. Za stene in streho so uporabili beli trdi karton (ki so ga čevljarji uporabljali za pakirne škatle) in ga razrezanega s »popom« (lepilom) nalepili na ogrodje.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Zahvale

Vsem, ki so mi pomagali, da sem odšla v pokoj, najlepša hvala. Hvala tudi vsem za pomoč ob bolezni.

Breda Germovšek

Ob odhodu v pokoj se sodelavkam in sodelavcem sektorja nabave lepo zahvaljujem za darilo.

Celotnemu kolektivu želim še veliko delovnih uspehov.

Ani Hrgovič

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem skladišča 529, oddelka 600 in kontrole za darilo in besede izrečene ob slovesu, ko sem odhajala iz vaše sredine, svojega delovnega mesta.

Vsem še enkrat najlepša hvala. Vsem želim še mnogo delovnih uspehov.

Minka Hladnik

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem in sodelavkam iz sektorja 901 najlepše zahvaljujem za darilo in lepe želje.

Vsem skupaj želim še veliko delovnih in življenjskih uspehov.

Franc Homan

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem IOS-a za podarjeno prekrasno darilo.

Skupaj smo preživeli veliko lepih dni. Tudi vam želim, da bi bilo takih dni čimveč in da bi vam prihodnost prinesla veliko lepega.

Celotnemu kolektivu tovarne Peko želim veliko delovnih uspehov.

Malči Meglič

Ob izgubi drage mame VALENTINE ISTENIČ, se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz oddelkov vzorčna šivalnica in delavnica, za podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Enaka hvala za izrečena in poslana sožalja.

Maks Istenič

Ob smrti mojega očeta LUDVIKA ŽALCA, se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem prirezovalnice za podarjeno cvetje, denarno pomoč, izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat najlepša hvala.

hčerka Marjeta

Ob boleči izgubi našega dragega očeta FRANCA KLEMENCA, se iskreno zahvaljujem sodelavkam v obratu 512/1 za izrečena sožalja in denarno pomoč

hčerka Joži z možem, vnukinja Vilma z družino

Ob izgubi dragega očeta JANEZA HLADNIKA, se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem vzorčne delavnice 501 za darovano cvetje, denarno pomoč in izražena sožalja.

Enako hvala podjetju za pismeno sožalje

hčerka Rezka Košnjek

Ob boleči izgubi našega očeta FRANCA KLEMENCA, se iskreno zahvaljujem v imenu svojih domačih, sodelavkam in sodelavcem iz obrata PUR za izrečena sožalja in denarno pomoč

hčerka Marija z družino

V 92. letu starosti nas je v tihi žalosti zapustil naš dragi oče ŠTEFAN MARIN. Iskreno se zahvaljujem prijateljem in sodelavcem iz raziskovalne enote za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti

hčerka Milena Novak

Ob boleči izgubi dragega očeta ALOJZA POTOČNIKA, se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem oddelkov 512 in RPS za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

žalujoči hčerki Zvonka Klančar in Marjeta Perko

Ob smrti dragega očeta ŠTEFANA MARINA, se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz podplatne modelirnice za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat najlepša hvala

sin Jože Marin

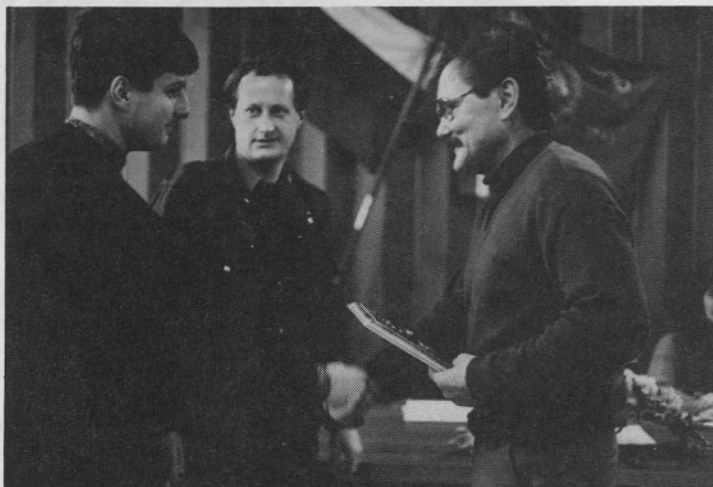
Ob izgubi mojega dragega očeta ŠTEFANA MARINA se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz oddelka 101 za denarno pomoč in izrečena sožalja.

Vsem še enkrat iskrena hvala

sin Janez z ženo

IGD Peko

Občni zbor

Jože Seifert je dobil posebno priznanje za dolgoletno, požrtvovalno delo v IGD PEKO

V petek 7. 2. 1992 je bil v sejni sobi upravne stavbe občni zbor Industrijskega gasilskega društva Peko. Občnega zbora so se poleg članov našega društva udeležili tudi gostje, predstavniki OGZ Tržič, IGD Žaga, IGD Tokos, IGD BPT, ožjega kolegija in štaba CZ Peko. Občni zbor je potekal po že ustaljenem dnevnem redu, zato bom povzel nekaj misli iz poročil predsednika in poveljnika IGD, ter iz živahne razprave, ki se je razvila po prebranih poročilih.

IGD PEKO ima 36 članov, od katerih je 34 operativnih. Če ta podatek primerjamo s številom zaposlenih v podjetju lahko ugotovimo, da članov društva pravzaprav ni veliko. To še posebej velja za enoto v matični tovarni, kjer je članov komaj za eno desetino. **Zato bi izkoristil priložnost in povabil vse, ki jih zanima delo gasilcev in bi se radi vključili v IGD PEKO, da čimprej naredijo ta humani korak.**

Gasilci smo v letu 1991 imeli 30 gasilskih vaj, od tega 11 suhih in 19 mokrih. V oktobru, mesecu požarne varnosti, smo imeli dve večji mokri vaji, na katerih so sodelovala tudi sosednja društva. Sodelovali smo pri gašenju štirih začetnih požarih v podjetju in pri reševanju premoženja, ko je zaradi obilnih padavin v mesecu avgustu, voda zalila prostore v DE Poliuretan in skladišča v Peku (skladišče pod sekalnico in skladišče kemikalij ob Tržiški Bistrici). Poleg tega smo bili prisotni tudi na dveh intervencijah izven podjetja. Tako smo na vajah in intervencijah opravili 921 prostovoljnih delovnih ur.

Osem gasilcev se je udeležilo srečanja gasilcev Evrope, ki je bilo v mesecu maju v Brunecku na južnem Tirolskem. Naše delo je zelo pozitivno ocenil tudi g. Hudobivnik Pavel, predsednik OGZ Tržič in dejal, da je bilo naše društvo, pri pregledu gasilskih društev s strani OGZ, zelo dobro ocenjeno. Prav tako je bil zelo zadovoljen s številom in vsebino vaj in dodal, da bi v bodoče izvedli več skupnih vaj z IGD Žaga, kar je bistvenega pomena pri hitrosti in uspešnosti intervencije.

Ravno sedaj poteka tečaj za pridobitev čina »izprašani gasilec«, ki smo ga organizirali s pomočjo izobraževalnega centra PEKO. Ta tečaj obiskuje tudi 10 članov našega društva, ki so že uspešno opravili prvi del izpita.

V letu 1991 smo gasilci dobili tudi ustrezne radijske postaje, ki nam bodo v veliko pomoč pri morebitnih intervencijah.

Po razpravi so bile na vrsti volitve v organe društva. V zvezi s tem naj omenim samo to, da je predsednik IGD PEKO TOMAŽ TERAN, poveljnik pa SALIH KOSTIČ.

Ob koncu občnega zbora je predsednik OGZ Tržič, g. Hudobivnik Pavel podelil značke in diplome kot priznanje za požrtvovalnost, človekoljubnost in pomoč, ki se izraža v nesebičnem delu v gasilstvu.

Značke so dobili:
— za 10 let službovanja v gasilstvu:
LEONTIČ MATO
MOZETIČ STANE
MEGLIČ FRANCI

— za 20 let službovanja v gasilstvu:

GERMOVŠEK LUDVIK
LEBAN BORIS
SEIFERT MARJAN
KOMAC BOJAN

— za 30 let službovanja v gasilstvu:

SEIFERT JOŽE

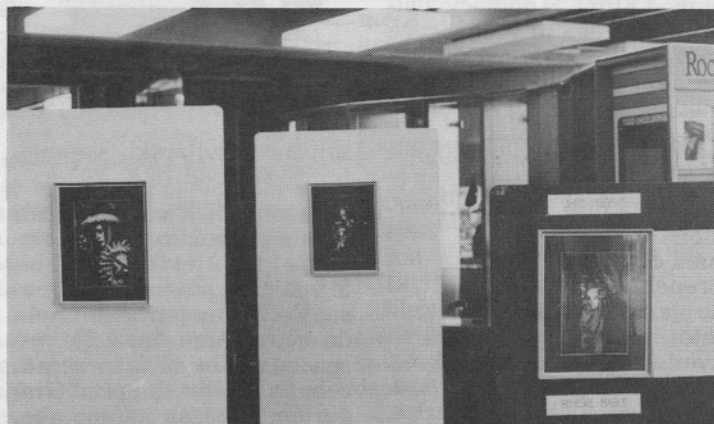
— za 40 let službovanja v gasilstvu:

JANUŠ JANKO

Vsem iskreno čestitamo!

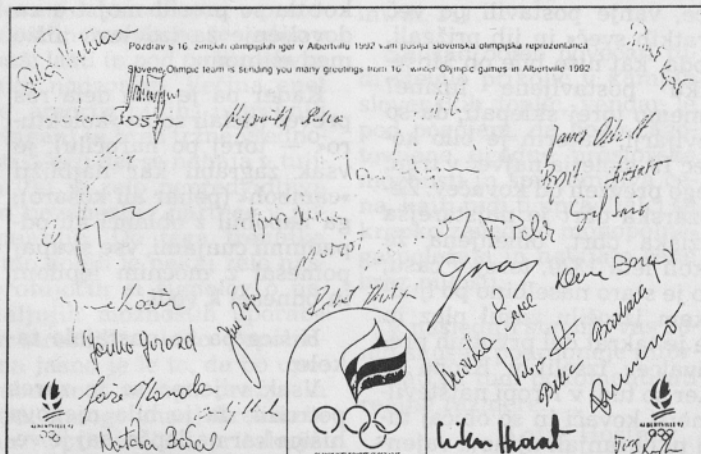
Predsednik IGD Peko pa je podelil posebno priznanje IGD PEKO g. Seifert Jožetu za njegovo dolgoletno in požrtvovalno delo v operativi, kjer si je vedno prizadeval za popularizacijo gasilstva, za čimboljšo usposobljenost operativnih članov in s tem pripomogel, da se je v gasilsko enoto v DE Poliuretan vključilo večje število novih članov.

Jani Žlindra

V recepciji upravne stavbe razstavlja svoje slike fotograf Jaro Miščevič. Razstava BENEŠKE MASKE sodi v čas okoli pusta, pustnih šeg in navad.

Reprezentanca obuta v čevlje PEKO

Slovenska olimpijska reprezentanca je bila obuta v čevlje PEKO. S prizorišča olimpijskih iger so nam poslali pozdrave.

čevljar

Glasilo tovarne obutve »PEKO« Tržič p.o. — Ureja uredniški odbor: Ivanka Horžen, Lojze Hostnik, Matevž Jenkole, Edo Košnjek, Brane Plajbes, Marko Ručigaj, Marija Slapar — Naslov uredništva: PEKO Tržič, telefon 50-260 int. 230: — Tisk: Tiskarna PEKO — Izhaja enkrat mesečno v nakladi 4000 izvodov v slovenskem in 2100 izvodov v srbohrvaškem jeziku — Glasilo dobijo člani podjetja, upokojenci in stipendisti brezplačno.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje Slovenije št. 23/23-92, z dne 4. 2. 1992 šteje glasilo ČEVLJAR med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.